

Η διδασκαλία και αξιολόγηση αλλοδαπών μαθητών και παλινοστούντων στην Ελλάδα

Καρλαύτης Θεόδωρος - Χριστοδούλου Θεόδωρος

Περίληψη

Η σύγχρονη εποχή στον τομέα της μάθησης μας επιβάλλει να ενισχύονται προοδευτικά βασικές ποιοτικές δεξιότητες όπως: νέες τεχνικές μάθησης, ικανότητα για αυτόνομη μάθηση και ακόμη ικανότητα να αντιδρά ο μαθητής με ευελιξία στις νέες απαιτήσεις του μέλλοντος. Οι βασικές αυτές δεξιότητες αποκτούν μια ιδιαίτερη σημασία, διότι σε μια εποχή που η γνώση ξεπερνιέται πολύ γρήγορα, η κατανόηση μόνο των γεγονότων δεν αρκεί. Η μάθηση μετατρέπεται όλο και περισσότερο στο κυνήγι της ύλης κάτω από την διαρκή πίεση του χρόνου.

Η νέα μάθηση στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν αφορά την καθαρή γνώση, διότι εξαιτίας της ταχύτητας των αλλαγών ξεπεράστηκε γρήγορα και δε βοηθάει να ξεπεράσουμε τις αλλαγές. Γι' αυτό ακολουθεί άλλα επίπεδα. Για να αφομοιώσουμε τις μεταβολές θα πρέπει να ανανεώνουμε διαρκώς την εκπαιδευτική εργασία και την προσωπική εξέλιξη. Δηλαδή, θα πρέπει να αναπτύξουμε νέους τρόπους συμπεριφοράς, όπως ικανότητα για ομαδική εργασία, καθώς και ικανότητες κλειδιά, όπως ικανότητα επεξεργασίας πληροφοριών, ικανότητα για συστημική σκέψη, ικανότητα για διαμόρφωση διαδικασιών κ.λπ. Στο άρθρο αυτό επιχειρείται η προσέγγιση βασικών στοιχείων του πολιτισμικού σχολείου και χαρακτηριστικών μέσα από συνεργατικό περιβάλλον σχολείου βοηθώντας με την συνεργασία και άλλες μεθόδους εκπαίδευσης την αποτελεσματικότητα της μάθησης. Ταυτόχρονα αναλύεται η εναλλακτική αξιολόγηση με τις επιδράσεις της σε κεντρικές κατευθύνσεις και ιδιαίτερα στον τομέα της μάθησης. Παρουσιάζονται συμπεράσματα λαμβάνοντας υπόψη: 1.τη σημερινή επικρατούσα επιστημολογική άποψη και σημερινή εκπαιδευτική πολιτική 2. την ιστορική αναδρομή της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής κατάστασης 3. τη σημερινή ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική. 4. το σύστημα αξιολόγησης.

Summary

The modern season in the sector of learning to us imposes are strengthened progressively basic qualitative dexterity's as: new techniques of learning, faculty for autonomous and still faculty reacts the student with flexibility in the requirements of future. This basic dexterity's acquire a particular importance, because in a season where the knowledge is exceeded very fast, the comprehension of makes is not only enough. The learning is changed always more in the hunting of matter under the permanent pressure of time.

The new learning in the educational process does not concern the clean knowledge, because because of the speed of changes it was exceeded fast also it does not help we exceed the changes. For this it follows other levels. In order to we absorb the changes it will be supposed we permanently renew the educational work and the personal development. That is to say, it will be we

develop new ways of behavior, as a faculty for common work, as well as a faculty keys, as a faculty of treatment of information, faculty on systemic thought, faculty for configuration of processes etc. In this article is attempted the approach of basic elements of cultural school and characteristics through cooperative environment of helping with the collaboration and other methods of education the effectiveness of learning. Simultaneously is analyzed the alternative evaluation with her effects in central directions and particularly in the sector of Are presented conclusion taking into consideration: 1. the current prevailing epistemological opinion and current educational policy 2. the historical retrospect of Greek educational policy of situation 3. the current European educational policy. 4. the system of evaluation.

Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες οι μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών σε όλο τον κόσμο έχουν διαμορφώσει μια διαφορετική πραγματικότητα σε όλες σχεδόν τις χώρες του πλανήτη. Οι κοινωνίες καλούνται να διευθετήσουν αυτή την καινούρια πραγματικότητα σε πολλαπλά επίπεδα. Ταυτόχρονα τα τελευταία χρόνια η θεωρία και πράξη του σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών έχει αναπτυχθεί ως ένας ιδιαίτερος κλάδος στον ευρύτερο χώρο της Εκπαίδευσης. Στην εκπαιδευτική πολιτική και στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης η εξέλιξη της προσωπικότητας του μαθητή και η κοινωνικοποίησή του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις άμεσες ή έμμεσες επιδράσεις που δέχεται από το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον (Linn, M.C., N.B. Songer, and S. Eylon 1996), (Toffler, A 1974).

Με αυτό το σκεπτικό η κοινωνικοποίηση των Ελληνοπαίδων του εξωτερικού λαμβάνει χώρα κάτω από ποικίλες πολυ-πολιτισμικές και πολυ-γλωσσικές συνθήκες

Με την εισβολή των χιλιάδων οικονομικών μεταναστών η Ελληνική κοινωνία τα τελευταία έτη γίνεται σταδιακά πολυ-πολιτισμική, πολυ-γλωσσική και πολυ-φυλετική. Επομένως η εκπαιδευτική πολιτική και το πρόγραμμα σπουδών στο σχολείο πρέπει να αντανakλούν μια θετική αντίληψη για τους διαφορετικούς πολιτισμούς και φυλές (Δαμανάκης, Μ 1998).

Οι Έλληνες αλλά και οι αλλοδαποί μαθητές όπως και τα παιδιά των ομογενών (Ελλήνων του Εξωτερικού) πρέπει μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία:

- (α) να αποκτήσουν ολοκληρωμένη εικόνα της Ελληνικής κοινωνίας,
- (β) να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες ώστε να συμβιώσουν αρμονικά σε μια δημοκρατική κοινωνία, και
- (γ) να ευαισθητοποιηθούν και να αποδεχθούν τη διαφορετικότητα ως κοινωνική αναγκαιότητα (Γεωργογιάννης, Π. 1997) .

1. Η σημερινή επικρατούσα επιστημολογική άποψη και σημερινή εκπαιδευτική πολιτική

Στο σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών οι μαθητές αποκτούν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες αλλά υστερούν σε θέματα στάσεων και συμπεριφορών ως προς το διαφορετικό της καταγωγής, της θρησκείας, της

φυλής (Bereiter, C., and M. Scardamalia 1993). Γενικότερα μικρή προσπάθεια γίνεται για να βοηθηθεί ο μαθητής να κατανοεί και να σέβεται το πνεύμα και την πολυμορφία των συμπεριφορών των διαφορετικών ανθρωπίνων συμπεριφορών και επιτευγμάτων (Γεωργογιάννης, Π. 1997).

Όμως με το άνοιγμα της Ελληνικής κοινωνίας, η δομή του σχολείου θα πρέπει να είναι διευρυμένη ώστε να αντανakλά τις διαφορετικές κουλτούρες των μαθητών του. Το σχολείο μπορεί να ενθαρρύνει τους μαθητές να μιλούν τις γλώσσες τους, να μιλούν για τους τρόπους ζωής και τα έθιμά τους.

Η σπουδαιότητα της εκμάθησης των ξένων γλωσσών πρέπει να εκτιμηθεί από τα σχολεία μας και από τις εκπαιδευτικές αρχές.

Με το να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να μελετούν ξένες γλώσσες τους βοηθούμε να κατανοήσουν το διαφορετικό στα πλαίσια της διευρυμένης παγκοσμιοποίησης (DeVillar, R. C. Faltis and J. Cummins 1994) .

Τα ανοιχτά αναλυτικά προγράμματα με την επικοινωνιακή μέθοδο διδασκαλίας και με την προώθηση της αυτενέργειας και της ενεργητικής και συνεργατικής μάθησης με βάση τις συνθετικές εργασίες βοηθούν: (Κοντογιαννοπούλου - Πολυδωρίδη 1992), (Lazarowitz & Hertz 1998)

(α) τα ανθρώπινα δικαιώματα, (β) πρακτικές και συνήθειες που έχουν να κάνουν με την ανατροφή των παιδιών, (γ) σεξουαλικές σχέσεις (δ) ψυχαγωγία και αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου, (ε) ήθη και έθιμα. Το ουσιαστικότερο όμως που κάνουν είναι να βοηθήσουν τους μαθητές να αποκτήσουν ανθρωπιστική παιδεία, (Ματσαγγούρας, Η. 2000) .

Τα εκπαιδευτικά μοντέλα με τα αναθεωρημένα εκπαιδευτικά προγράμματα ενισχύουν τη μητρική γλώσσα και προωθούν τη βελτίωση της ξένης γλώσσας, ταυτόχρονα αναβαθμίζουν το σκοπό, τους στόχους, το περιεχόμενο της πολυπολιτισμικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Με βάση αυτά, η πολυ-πολιτισμική διάσταση στην εκπαίδευση οφείλει να λαμβάνει υπόψη την αμοιβαιότητα των διαφόρων πολιτισμών και να ενισχύει:

- α. την ισοτιμία των πολιτισμών,
- β. την ισοτιμία του μορφωτικού επιπέδου των μαθητών
- γ. την παροχή ίσων ευκαιριών (Augustine, D., Gruber, K., Hanson, L. 1990) , (Thompson, I. 1988) .

2. Ιστορική αναδρομή της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής κατάστασης

Αν μελετήσουμε ιστορικά την Ελληνική εκπαιδευτική πολιτική ως προς το (α) θεσμικό, (β) θεωρητικό, και (β) το πρακτικό επίπεδο παρεχόμενης εκπαίδευσης παρατηρούμε τα εξής:

- α. Τα παιδιά των μεταναστών έρχονταν στο σχολείο με ελλειμματικό κεφάλαιο γνώσεων.
- β. Η αρχή της αποδοχής της διαφορετικότητας του άλλου με βάση την ισοτιμία, την αμοιβαία κατανόηση και την αλληλο-αποδοχή μετά από κάποια χρόνια θεσμοθετείται και είναι πια γεγονός.
- γ. Η αρχή της πολιτισμικής ομοιομορφίας διαφοροποιείται και παραχωρεί τη θέση της στην λογική της αποδοχής και καλλιέργειας της πολιτισμικής διαφορετικότητας (Δαμανάκης, Μ ,1998).

δ. Τελικά γίνονται προσπάθειες με εμπλουτισμό και πιθανή δημιουργία νέων ευέλικτων ενιαίων προγραμμάτων σπουδών και σχολικών βιβλίων ώστε να βοηθηθούν οι μαθητές και να αντιμετωπιστούν πιθανά φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας - που οδηγούν σε απομόνωση και περιθωριοποίηση .

Σήμερα υπάρχει στροφή της Ελληνικής εκπαίδευσης: ο συγκεντρωτισμός, η δυσκαμψία του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος αρχίζει να ενδιαφέρεται για την πολιτισμική διαφορετικότητα των οικονομικών προσφύγων και των μη ντόπιων μαθητών. Προς αυτή την κατεύθυνση, η διεπιστημονική και η διαθεματική προσέγγιση στο Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών είναι εμπλουτισμένη με την Ευρωπαϊκή διάσταση που προωθεί την πολιτιστική διάσταση στη διδασκαλία των μαθημάτων .

Πολλά σχολεία διαπολιτιστικής εκπαίδευσης ακολουθούν μια θετική πολιτική. Στόχος όμως θα πρέπει να είναι η ένταξη των μαθητών και η λειτουργική διατήρηση και καλλιέργεια της διαφορετικότητάς τους. Οι αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές θα πρέπει να διδαχθούν και τη μητρική τους γλώσσα. Παρόλα αυτά φαίνεται ότι υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ της κοινωνικής πραγματικότητας και της πολιτισμικής σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού

Τα προγράμματα σπουδών και τα σχολικά εγχειρίδια που ισχύουν για το Ελληνικό σχολείο ισχύουν και για το σχολείο των παλιννοστούντων και αλλοδαπών. Τούτο συμβαίνει επειδή (α) οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί δεν έχουν ακόμη 'οργανωθεί' ως σύνολο και (β) η στάση του ντόπιου πληθυσμού απέναντι στους ξένους (οικονομικούς μετανάστες) είναι αδιάφορη, επιφυλακτική και ίσως συμφωνεί (κατά κάποιον τρόπο) με την μονο-πολιτιστική, μονο-γλωσσική και αφομοιωτική (εκπαιδευτική) πολιτική. Τα δύο αυτά στοιχεία βοηθούμενα από την έλλειψη υλικότεχνικής υποδομής και κατάλληλου διδακτικού υλικού αποτελούν αρνητικά στοιχεία μιας επιχειρούμενης αναβάθμισης της διαπολιτιστικής εκπαιδευτικής πολιτικής (Δαμανάκης, Μ 1999) , (odgil S, G. K. erma, K allick and C. 1986) , (Γεωργογιάννης, Π. 1997) .

Αυτό βέβαια είναι σε αντίθεση με την κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζεται σε κάποιες προηγμένες χώρες της Ευρώπης .

3. Σημερινή ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών με μεγαλύτερη ή μικρότερη καθυστέρηση- βρήκαν σιγά σιγά το δρόμο προς τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων τους. Τα ευρωπαϊκά σχολεία έχουν στόχο τη διαμόρφωση ενός νέου Ευρωπαίου πολίτη, εφοδιασμένου πλήρως με όλες τις δεξιότητες που απαιτεί η εποχή (Δενδρινού , Α.2001).

Συγκεκριμένα, το βάρος των νέων αναλυτικών προγραμμάτων πέφτει στους ακόλουθους τομείς:

1. Γλώσσα
2. Ανάγνωση - μελέτη
3. Μαθηματικά
4. Φυσικές επιστήμες
5. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και Τεχνολογία
6. Ξένες γλώσσες.

Η καλή γνώση της γλώσσας και η καλή χρήση του προφορικού και γραπτού λόγου δίνει τη δυνατότητα σε ένα νέο να κατανοεί πλήρως και να αξιοποιεί σωστά τις προσλαμβανόμενες γνώσεις στην καθημερινή του ζωή. Η εξοικείωση με τη μελέτη - ανάγνωση τον βοηθά να χρησιμοποιεί τις πηγές πληροφόρησης, να αξιολογεί τις πληροφορίες, να διευρύνει τους ορίζοντές του (Ogden, R. F. 1995) .

Η γνώση και κατανόηση της λογικής των μαθηματικών ασκεί την κριτική σκέψη και οξύνει το νου, γεγονός που βοηθά στην καλύτερη διαχείριση των προσωπικών και επαγγελματικών προβλημάτων και διλημμάτων (Hurd P. 1997).

Στο ίδιο πλαίσιο, οι φυσικές επιστήμες βοηθούν το μαθητή να μετουσιώνει τη σχολική γνώση σε καθημερινή πρακτική. Το νέο σχολείο πρέπει να αναπτύσσει την προσωπικότητα του μαθητή, να καλλιεργεί μαζί το πνεύμα και το σώμα, να αναπτύσσει το πνεύμα συνεργασίας, την αποφασιστικότητα, την επιχειρηματικότητα, την αλληλεγγύη, το σεβασμό προς το διαφορετικό (Hargreaves, A. 1995). Οι αλλαγές αυτές πρέπει να ξεκινήσουν από το Δημοτικό, και να συνεχίσουν προς το Γυμνάσιο τότε που κτίζονται οι πρώτες βάσεις των γνώσεων. Η στόχευση αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα επιφέρει σημαντικότερες μεταβολές τόσο στη φιλοσοφία των παιδαγωγικών συστημάτων όσο και στη διαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων των σχολείων (Jantsch, 1981) . Όλα έχουν μπει σε εφαρμογή από το 2004 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000) .

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκών προγραμμάτων αλλά και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π) και της Συμβουλευτικής καθώς και στη διερεύνηση της συμβολής τους στη βελτίωση της αποδοτικότητας του σχολείου. Υπάρχουν εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης που μπορούν να βοηθήσουν το μαθητή του διαφορετικού πολιτισμικού περιβάλλοντος . Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αυτού είναι η γνωριμία και η ευαισθητοποίηση των μαθητών στην ιδέα του της συνεργατικής αξιολόγησης και του Portfolio φάκελλος δραστηριοτήτων - ατομικός φάκελλος), μια ιδέα σύγχρονη και πολύ χρήσιμη για τους μαθητές και την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα.

4. Το σύστημα αξιολόγησης

Θα πρέπει πλέον τον τελευταίο καιρό στο επίκεντρο να βρίσκεται η εναλλακτική μορφή αξιολόγησης για τις διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες. Η αξιολόγηση αυτή από άλλη σκοπιά μπορεί να έχει για την κοινωνία προγνωστικούς, διαγνωστικούς σκοπούς και να εντοπίζει ικανότητες, αδυναμίες κτλ. Στα πλαίσια της αξιολόγησης η ευρωπαϊκή επιτροπή προτείνει πέντε κριτήρια τα οποία είναι:

1. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να έχουν μειώσει τουλάχιστο στο μισό το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο σε σχέση με το ποσοστό του 2000, ώστε ο μέσος όρος στην ΕΕ για τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να είναι ίσος ή μικρότερος του 10%.
2. Όλα τα κράτη-μέλη πρέπει να κλείσουν κατά το ήμισυ την ψαλίδα μεταξύ ανδρών και γυναικών στους απόφοιτους των θετικών επιστημών και

τεχνολογικών σχολών. Έτσι εκτιμάται ότι θα αυξηθεί σημαντικά και ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων σε σχέση με το 2010.

3. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι το μέσο ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών στην ΕΕ, που θα έχουν ολοκληρώσει το Λύκειο θα φθάσει ή και θα , υπερβαίνει το 80%.
4. Για κάθε κράτος-μέλος θα πρέπει να έχει μειωθεί τουλάχιστο στο μισό το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 ετών με χαμηλές επιδόσεις στην ικανότητα ανάγνωσης- κατανόησης στα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες.
5. Το μέσο επίπεδο συμμετοχής στη δια βίου μάθηση στην ΕΕ θα πρέπει να είναι τουλάχιστον το 15% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας και σε καμία χώρα το ποσοστό αυτό δεν θα είναι μικρότερο του 10% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000).

Η εκπαίδευση δεν έχει μόνο διαστάσεις φιλοσοφικές, κοινωνιολογικές, ψυχολογικές και παιδαγωγικές. Η εκπαίδευση έχει διαστάσεις οικονομολογικές. Όσο κι αν αυτό ενοχλεί πολλούς, γιατί απομυθοποιεί την εξιδανικευμένη θεώρηση της παιδείας, ένα εθνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι μια κολοσσιαία βιομηχανία, που για να λειτουργήσει χρηματοδοτείται από κάποιους με μεγάλα κεφάλαια και απαιτεί κολοσσιαία δαπάνη για συντήρηση, λειτουργία και παραγωγή.

Η σχολική αξιολόγηση είναι αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της μάθησης. Ο ρόλος της δεν είναι ίδιος σ' όλες τις βαθμίδες (Δημητρόπουλος,Ε 1989).

Η αξιολόγηση του μαθητή σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον θα γίνεται ξεκινώντας από τους φακέλους, οι οποίοι ετοιμάστηκαν από τους μαθητές. Καθώς προχωρά το σχολικό έτος, ο μαθητής πρέπει να παρουσιάζει σταδιακά τις εργασίες του οι οποίες αποτελούν ένα φάκελο. Οι σημερινοί τρόποι της αξιολόγησης δεν είναι κατάλληλοι για να καταμετρήσουμε μια αυθεντική μάθηση, δηλαδή αυτή που έχει νόημα για το μαθητή. Οι εξετάσεις, έτσι όπως τις ξέρουμε, δεν κάνουν τίποτε άλλο παρά να ενδυναμώνουν μια ανεπαρκή και μη προσαρμοσμένη παιδαγωγική (ygotzky, 1978). Δε θα πρέπει να υποστηρίξουμε το περιεχόμενο, αλλά τη δομική προσέγγιση, διότι δημιουργούνται κακές παιδαγωγικές που η γενική τους διάσταση είναι το βασικό τους μειονέκτημα (ereiter, Scardamalia, 1993). Ο φάκελος του μαθητή ή portfolio είναι εργαλείο στα χέρια των μαθητών, το οποίο δείχνει σταδιακά την προσωπική τους ανάπτυξη και εξέλιξη. τους βοηθά να γνωρίσουν τον εαυτό τους, τις δεξιότητες τους, να καταγράψουν αξίες, σκέψεις, στόχους, τη μαθησιακή πρόοδο και τα σχέδιά τους για το μέλλον. Με αυτόν τον τρόπο, απεικονίζεται η ανάπτυξη και η εξέλιξη του μαθητή μέχρι εκείνη τη στιγμή, σε έναν ή περισσότερους τομείς, καθώς και το τι αναμένει αυτός στο μέλλον.

Με άλλα λόγια το Portfolio είναι παράλληλα προσωπικός φάκελος, άλμπουμ, λεύκωμα, πληροφοριακός πίνακας που κοιτώντας το, καταλαβαίνει κανείς καλύτερα τον κάτοχο του.

Το *Portfolio* τους το δημιουργούν οι ίδιοι οι μαθητές. Οι γονείς ή οι καθηγητές δεν παρεμβαίνουν, απλά βοηθούν όταν τους ζητηθεί. Ο μαθητής παίρνει την πρωτοβουλία και κάνει το πρώτο βήμα για να δημιουργήσει τον προσωπικό του φάκελο. Το **Portfolio** αλλάζει συχνά και ο μαθητής συνεχίζει με αυτό, εμπλουτίζοντας το με νέα πράγματα ή αφαιρεί άλλα τα οποία πλέον δεν

ισχύουν. Στο ενδιάμεσο ή και στο τέλος της χρονιάς οι μαθητές μπορούν να παρουσιάσουν το **Portfolio** τους στους καθηγητές τους για να δείξουν την μαθησιακή και αναπτυξιακή τους πορεία κατά τη διάρκεια της χρονιάς που πέρασε. Με αυτόν τον τρόπο, γονείς και καθηγητές μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τα παιδιά και να υποστηρίξουν τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά τους σχέδια. Το **Portfolio** μπορεί μελλοντικά να βοηθήσει αποτελεσματικά στη διεκδίκηση μιας θέσεως εργασίας, αφού εκεί βρίσκονται συγκεκριμένα στοιχεία και υλικό που θα φανούν χρήσιμα στο μαθητή (Kay rke, Robin Fogarty, Susan elgrad, 1994).

Τα πιο κάτω στοιχεία είναι αρκετά για την δημιουργία του προσωπικού φακέλου του μαθητή ο οποίος μπορεί να σχεδιάζει τον σκοπό και την μορφή του *Portfolio* :

1. Συγκεντρώνει στοιχεία
2. Επιλέγει εκείνα που τον αντιπροσωπεύουν
3. Στοχάζεται, αξιολογεί και ταξινομεί ό που πρέπει
4. Συνδέει και συσχετίζει τα προηγούμενα στοιχεία και συζητά γι'αυτά.
5. Απορρίπτει εάν κάτι δεν ισχύει . Ταυτόχρονα μέσα από αυτή τη διαδικασία προτείνεται McLean (1988), η βελτίωση της ποιότητας της μάθησης, με συνεργατικές και επαγωγικές στρατηγικές., οι μαθητές υιοθετούν το συνεργατικό τρόπο εργασίας ανάμεσα σ' αυτούς και τον καθηγητή. Αυτό μπορεί να γίνει είτε ανά δυο είτε κατά μικρές ομάδες. Ο McLean αναφέρεται και βεβαιώνει ότι η συνεργατική εργασία είναι ο καλύτερος τρόπος χρησιμοποίησης του διαθέσιμου χρόνου και των ταλέντων του καθενός.

5. Συμπεράσματα

Με δεδομένα τα παραπάνω είναι εύλογο να ισχυριστούμε ότι υπάρχει ανάγκη για μια συνολική διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαιδευτική διαδικασία προτείνω τα ακόλουθα μέτρα: 1. την λειτουργική σύνδεση της εκμάθησης της ελληνικής με βάση την μητρική γλώσσα των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών. 2.την δημιουργία εξατομικευμένου και ευέλικτου προγράμματος ενίσχυσης των αδύναμων μαθητών στα πλαίσια του διευρυμένου ωραρίου σε όλα τα σχολεία . 3.την σύσταση ετησίων σεμιναρίων επιμόρφωσης όλων των δασκάλων και καθηγητών με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση τους σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και την υποχρέωση παρακολούθησης τέτοιων σεμιναρίων για όλο το διδακτικό προσωπικό τουλάχιστον μία φορά κάθε (2 χρόνια). 4. την στήριξη ειδικών προγραμμάτων διαπολιτισμικών δρώντων στα σχολεία στα οποία να παίζουν ενεργό ρόλο τα παιδιά και οι γονείς τους. 5. την γενική κατάρτιση της διαπολιτισμικής προσέγγισης και των βασικών αρχών και μέτρων της από το Υπουργείο Παιδείας αλλά την αποκεντρωμένη εφαρμογή της με μια δυνατότητα ευελιξίας στα σχολεία που θα ενθαρρύνει την προσαρμογή τους στις τοπικές ανάγκες της κάθε κοινωνίας. 6. την αλλαγή της σημερινής αξιολόγησης με εναλλακτικές μορφές για τους μαθητές των διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων μέχρι να προσαρμοστούν στον ελληνικό χώρο 7. την θέσπιση ετήσιου πολιτιστικού και φιλολογικού βραβείου με θέμα: *Η Ελλάδα χτες, σήμερα* άριστη να δώσει ερεθίσματα καλλιτεχνικά , φιλολογικά, έκφραση των μαθητών

και στοχασμό για τη διαδικασία κοινωνικής αλλαγής που ζει η Ελλάδα και η Ευρώπη σήμερα. 8. την προώθηση και την απαλλαγή από στερεότυπες αντιλήψεις .

Το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να διαδίδει την κυρίαρχη κουλτούρα στους μαθητές και να εξασφαλίζει τη διατήρηση της από γενιά σε γενιά. Έτσι θα βοηθήσει τους μαθητές.

(α) να συνειδητοποιήσουν τα κοινά στοιχεία που τους ενώνουν.

(β) να ενταχθούν στο κοινωνικό σύστημα ομαλά και να εργαστούν αρμονικά με τους έλληνες μόνιμους κατοίκους.

Με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση αναγνωρίζεται :

1. η γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα των μαθητών καταργούνται οι διακρίσεις
2. δημιουργείται η αλληλοκατανόηση των μαθητών.
3. αλληλεγγύη
4. αλληλο-αποδοχή
5. ισονομία και
6. η δικαιοσύνη.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Γεωργογιάννης, Π (1997) *Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg.

Δαμανάκης, Μ (1998) *Η Εκπαίδευση των Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα* (Διαπολιτισμική Προσέγγιση). Εκδόσεις Gutenberg.

Δαμανάκης, Μ (1999) *Παιδεία Ομογενών*. Έκδοση Πανεπιστημίου Κρήτης. Αγγλική.

Δενδρινού, Α.(2001). Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών τους για εναλλακτικά προγράμματα πρόσθετων γλωσσών στην Ε.Ε. *Πρακτικά Συνεδρίου «Εκπαίδευση εκπαιδευτών καθηγητών ξένων γλωσσών»* Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Δημητρόπουλος, Ε (1989) *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση*. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα .
Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Συμπεράσματα της Προεδρίας για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000)*. Σημείωμα της Προεδρίας για την Απασχόληση, τις Οικονομικές Μεταρρυθμίσεις και την Κοινωνική Συνοχή .Για μια Ευρώπη της Καινοτομίας και των Γνώσεων. 5256/00+ADD1(en).

Κοντογιαννοπούλου - Πολυδωρίδη (1992) *Διεπιστημονικό Σεμινάριο για την επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*., Αθήνα.

Ματσαγγούρας, Η. (2000) *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Πράξη*., Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα .

Ξενόγλωσση

Bereiter, C., and M. Scardamalia (1993). *Surpassing Ourselves: An Inquiry into the Nature and Implications of Expertise*. Chicago and La Salle, IL: OpenCourt Publishing.

DeVillar, R. C. Faltis and J. Cummins(1994) *Cultural Diversity in Schools: from rhetoric to practice*. State University of New York. Elmore, R. F.

- (1995, December). *Structural Reform and Educational Practice*. Educational Researcher 24(9). 23-26.
- Hargreaves, A. (1995). *Changing teachers, times*. London: Cassell.
- Hurd P. (1997). *Inventing Science Education for the New Millennium*. New York and TeachersCollege Press.
- Jantsch,E(Ed) (1981). *The Evolutionary Vision*. Boulder, Colorado Westview Press.
- Kay Burke, RobinFogarty, SusanBelgrad, (1994) *The Mindful School: 'The Portfolio Connection*. IRI/Skylight Training and Publishing Inc., ArlingtonHeights, Illinois.
- Lazarowitz&HertzLazarowitz(1998). Cooperative learning inthe science curriculum, inB. Fraser K. Tobin(Eds) *International Handbook of Science Education, G.B.*: kluwer Academic Publishers, pp 449- 469.
- inn, M.C., N.B. Songer, and S. Eylon(1996). Shiftsand convergencesinscience learning and instruction. InR.C. Calfee and D.C. Berliner, eds: *Handbook of Educational Psychology*. Riverside, NJ: Macmillan, pp. 438-490.
- McLean, L. (1988). «Achievement MeasuresMade Relevant to pedagogy»,*McGillJournal of Education*, 23 (3).
- odgilS, G. K. Verma, K. Mallick and C. Modgil(1986) *Multicultural Education: The interminable debate*. The Falmer Press.
- Thompson, I (1988) *Bilingualism*. MA dissertation. University of Durham, Eglad.
- Toffler,A (1974).*Learning for Tomorrow*. New York, □intageooks.
- Agustine, Gruber, K., Hanson, . (1990). «cooperationWorks». *Educational Leadership*, 47,4 pp. 4-7.